

ዓመጽን ጥልመትን አብ ልዕሊ አቦናን፡ ልዕሊ ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያን ኤርትራ

ናብ ክብራትን ክቡራንን ውሉድ-ክህነትን ኣመንቲ ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያን ኤርትራ፡

ብስም ኣብን ወልድን ወመንፈስ ቅዱስን ኣሓዱ ኣምላክ ኣሜን!

ብቐዳምነት ኣብ ጥዕናኹምን፡ ዕላታዊ መነባብሮኹም ይኹን መንፈሳዊ ሂወትኩም ጽቡቕ ክትህሉው እምነ። ኣምላኽ ኣብ ግዜ ለበዳ ሻይረስ ክሳብ ዕለት ሎሚ ብሂወት ስለዘጽንፋና ከኣ ዝለዓለ ክብርን ምስጋናን ይብጽሓዮ፡ ኣሜን። ቀዲላ፡ ከም ኣማኒ መጠን፡ ነቲ ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያን ኣጋጢምዎ ዘሎ ኩነታት ዝሰምዓ ዮእዛን፡ ዘስተውዕላ ኣእምሮ፡ ሕልና ዝገብራ ልቢ፡ ንሓቂ ዝምስክራ ልሳን፡ ዝጠዓሳ ነብሳት፡ እንተሃለዎ ስለ ሓልዮትን ሓድነትን ቤተክርስቲያን ቃንዛይ ከካፍል፡ መልእኽተይ ከመሓለልፍ ዝፈቐደ ጎይትናን መድሓኒናን ኢየሱስ ክርስቶስ ስሙ ንዘልዓለም ዝተቐደሰን ዝኸበረን ይኹን።

ሓይ ክርስቲያናዊ ኣማኒ፡ ክርስቲያን ከብሎ ዝኸለል መንገዲ ክርስቶስ ብኣፍን ግብርን ዝኸተል ማለት ምዃኑ ዘካትዕ ኣይኮነን። ሓይ ናይ ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ኣማኒ ከኣ፡ መንገዲ ክርስቶስ ተኸቲሉ ኣብ ቅኖናዊ ስርዓት ኦርቶዶክሳዊት ሕጋዊ ምምሕዳራዊ ተዋህዶዊ ኣምነቱ ዘካይድ ኣማኒ ኢዩ። እቲ መንገዲ ክርስቶስ ምኽታል ማለት ከኣ፡ ኣብ መንገዲ ሕቅን ርትዕን፡ ኣብ ጎኒ ዝተበደሉን ውጽዓትን ኣፍን ሕቕን ኮይኑ ጸረ-ዓመጽ ጠጠው ዝብል ኣማኒ ክኸውን ትጽቢት ይግበረሉ። ኮይኑ ግን፡ እቶም ኣምበሳደራት ናይ ክርስቶስ ክኾኑ ዝግበኡም 'ኣብታት' ዝበልዮም መንገዲ ክርስቶስ ገዲፎም፡ ነቲ ተጽዕኖን ድርኪትን ፖለቲካኛታት ተማእዚዞም መሳርሒ ክኾኑን ንኣብኡም ኣቡነ-ኣንጠንዮስን ንቤተክርስቲያናምን ክጠልሙ ክትዕዘብ ከሎኽ ብጠዕሚ ዘስደምም ተግባር ኢዩ። ነቲ ንመዋእሎም ጠጠው ዝበሉሉ መንፍሳዊ ዕለማ ይኹን ንነፍሶም እውን ጠሊ ሞማ ኢዮም። ኣቦና ኣቡነ ኣንጠንዮስ ንክመቱሎም ብዘሕ ተማህሊሎምን ተጸብዮምን ግን ትምኒቶም ኣምላኽ ከስምሮ ኣይከኣለን። ሞተ-ዕረፍቶም ምስ ደንጎዮ፡ እቲ ፖለቲካዊ ሓይሊ ባዕሉ ኣብ ዘይምልከቶ ባዕሉ ኣብ ወጥሪ ምስ ኣተወ፡ ናይ ህዝቢ ደገፍ ምስ ሰኣነ ግን ንህዝቢ ንምምቕቓል ብስም 5ይ ፓትርያርክ ኣቡነ ቄርሎስ ካልኣይ ዘይሕጋዊ ፓትርያርክ ኣብ ቦታ ኣቡነ ኣንጠንዮስ ንክስደሙ ተገብረ። ከም'ቲ ኩሉ ዝተዓዘበ ከኣ ናይ ገዳማት ኣብታት ኣብ ዘይተሳተፍሉ፡ ብሰብ-ስልጣናት መንግስቲ ኣብ ቅድሚት ዝበለጸ ቦታ ብምሓዝ ነቲ መንፈቕለ-ኣቦነት (ኩዴታ) ተተግበረ። ነዚ ክትርኢ ከሎኽ፡ ሓቃ እንድይ ኤርትራን ህዝባን እዚ ወረድዎም ዘሎ ዮብል።

እዚ ኣብ ኣቦና ኣቡነ-ኣንጠንዮስ ንልዕሊ 15 ዓመት ካብ ታቦቶም ተፈልዮም ኣብ ማሕደር ክሕዮፍ ዝተገብረ ንሓቂ፡ ንቤተክርስቲያና ንቅድስነኣ ጠጠው ዝብሉ፡ ብዓለምን ብዓለማዊ ምምሕዳርን ኣይትመሓደርን ኢያ ኢሎም ንዓመጻኛታት ዘይተንበርከኹ ዘሕብኑ ኤርትራዊ ሃዋርያ ኣቦ ኢዮም። ነቲ ሓቂ ንምኽዋል ከኣ 'ተሓድሶ' ዝብል ቅብኢ ጸለመ ብምቕባእ ኣመንቲ ንክይስዕብዎም ናይ ጎስጓስ ዘመተ ተኸዮደሎም። ንኣቦና ኣቡነ ኣንጠንዮስ ካብ ዝፈትዎ ቤተክርስቲያናም ኣብ ማሕደር ብጽሞና ክሳቐዩ ዝገበር ዘሎ እቲ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ስርዓት ምዃኑ ዝኸሕድ እንተሎ እቶም ነቲ ስርዓት ከገልግሉ ዝተዋፈሩ

አብ ውሽጢ ውሉድ-ክህነት ዘሎው ብኣባና ዝትወገዙ ፖለቲካውያን ልኡኻትን ሰዓብቶምን ጥራሕ ኢዮም። ብፍላይ ከኣ አብ ወጻኢ ቦቲ ስርዓት ተመልሚሎም ዝመዱን ሃሱሳት ካህናትን ዲያቆናትን ዝካዩዎ ብዘይ መርትዖ፡ አብ ክሊ 'ተሓድሶ' እትብል ቃል ጸለመ መኸወሊ ናይ እንታይነቶምን ተልእኸኦምን ካብ ህዝቢ ክሕባእ ኣይክእልን ኢዩ። እቲ አብ ኤርትራ ዘሎ ስርዓት፡ ዕድመ ስልጣኑ ንክናዋሕ፡ አብ ህዝባና ስኒትን ሓድነትን ንክይህሉ ከም ቀንዲ መሳርሒ ዝጥቀሙሉ ሜላ ኢዩ። ነዚ ከተግብር ከኣ አብ ውሽጢ እታ ቤተክርስቲያን ንዕላምኡ ዘገልግሉን ዝምእዘዙን ኣባላት ውሉድክህነት ብምምልማልን ብምስራዕን የተግብሩ። ብፍላይ ከኣ ነቲ ንዑኡ ዘገልግል እታ ቤተክርስቲያን እትመሓደረሉ ምምሕዳራዊ መምርሒ ብምቕያስን አብ ተግባር ንክውዕል ብምግባርን ይኸውን። ብፍላይ ከኣ፡ ኣመንቲ ከይስተብሃሉሎም አብ'ዘን ቀረባ ዓመታት ዝተኣታተዋ ሰለስተ መምርሒታት ክጥቀስ ይከኣል።

1. ሓዳሪ ካህን ኣቦ መንበር ናይ ሰበኻ-ጉባኤ ክኸውን
2. ሓንቲ ቤተክርስቲያን 15% ናይ እትዋታ ንሃገረ-ስብከት ክትህብ
3. ናይ ቤተክርስቲያን ዕላዊ ሓፈሻዊ ጉባኤ ብህላዌን ተዓዛብነትን ምስክርነት ካብ ሃገረ-ስብከት ዝተላእከ ሰብ ክካዩዎ።

እዘን ሰለስተ ሕግታት እዚ ኣተን ንክትግበሩ ብዙሕ ኢዩ ተሰሪሕለን። እዚ ከኣ እታ ቤተክርስቲያን ኣብ ትሕቲ ፍቕም ምቁጽጻር እቲ ፖለቲካዊ ስርዓት ንክትመሓደር ዝተሃንደሰ መምርሒ ኢዩ። ከም'ቲ ኣብ ሂስቶን ኣቡነ ሉቃስ መንግስቲ 4 ሚልዮን ዶላር ኣብ ዓመት ይምውላና ብጋህዲ ዝበልዎ፡ ዝመወለ ኣካል ከኣ፡ ድሌቱ ክማለኣሉ ትጽቢት ክገብር ባህርያዊ ኢዩ። እቲ ዘተሓሳሳብ እቲ ብገንዘብ ንሰማያዊ ተልእኹኡ የሕሊፉ ዝህብ ኢዩ። ኣተን ነዘን ሕግታት ዘይተማእዘዘ ቤተ-ክርስቲያናት ከኣ ብሲኖዶስ ከምዝወጋዘ ተገይሩ። ሕጂ ክረኣ እንክሎ ከኣ ምውጋዝ ዘይኮነ ንዐኣን ነጻ ዘውጽኦ ዘይሓላፍነታዊ ውሳኔ ነይሩ ክንብሎ ንክእል። ካህን ኣቦ-መንበር ክኸውን ዝተደልዮሉ ካህን ክህነቱ ብሲኖዶስ ንክይሕደግ ክብል ንዘመጸ መምርሒ ከተግብር ክበቅዕ ኢዩ። ስለዝኾነ ከኣ፡ ሓይላ ካህናት ናይ ክህነቶም ቅድሚ ሓቅን ቤተክርስቲያንን ብምስራዕ ኣገልገልቲ ናይ ዓመጽን፡ ንክልኣይ ዘይሕጋዊ ፓትርያርክ ኣቡነ-ቄርሎስ ስሞም ንምጽዋዕ ይሸባሸቡ ኣሎው።

ናይ ኤርትራ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ኣብ'ዚ ሰዓት እዚ ኣብ 3 ተኸፊላ ትርከብ።

1. ካብ ኣቦና ኣቡነ-ኣንጦንዮስ ኣብ ማሕደር ዝኣትዉሉ ኣትሒዞም ምስ'ቲ ኩሉ ናይ ተሓድሶ ዝብል ጸለመ፡ ኣቦና ኣቡነ ኣንጦንዮስ እዮም ኢላን ስሞም ዝጽውዓን ዓገብ ዘበላን ብጽንዓት ጠጠው ዝበላ ዘይተማራሰሓ ቤተክርስቲያናት ብኣቡነ መንቃርዮስ ዝምርሓ።
2. ድሕሪ ኣቡነ ኣንጦንዮስ ኣብ መራኽቢ ብዙሓን ወዲኦም ነቲ ሓቂ ኣብ ማሕደር ዘእተዎም ምኽንያትን ኣካልን ምስ ኣብርሁ፡ ኣቡነ ኣንጦንዮስ ናብ ክብሪ ቦትኦም ንክምለሱ ዝጸውዓ ቤተክርስቲያናት። ንኣብነት ኣብ ሰሜን ኣመሪካ ኣብ ኦስተን ቴክሳስን ኣብ ኣይዋን ዝተጋባኣ ቤተክርስቲያናትን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ብሲኖዶስ ዝተወገዘ ቤተክርስቲያናት የጠቓልል። ኣብ ሰሜን ኣመሪካ ብኣቡነ-ሲኖዳ ኣብነት ዝምርሓ።

3. እተን ኣብ ትሕቲ ምሉእ ቁጽጽር ህግደፋውያን ካህናት ዝምእዘዘ ማለት ንዘይሕጋዊ ፓትርያርክ ከም ሕጋዊ ፓትርያርክ ስሞም ንክጽውዑ ቅሩባት ዝኾና፡ ከምእውን ሓድነት ምእመናን ቤተክርስቲያን ንክይፈረስ 'ለኩሎም ኣቦታት' ኢላን ዝኾዳ ዘሎዎ ቤተክርስቲያናት። እዚ ኣብ ቁጽሪ 3 ዘሎዎ ኣብ ክልተ ክኸፈል ይኸእል (ኣብነ ጭሎስን ለኩሎኩምን) ።

እተን ኣብ ቁጽሪ ሓደን ክልተን ዘሎዎ ንኣቡነ ኣንጦንዮስ ኣብ ዝሃለዉ ሃልዮም ከም ሕጋውን ዕላውን ፓትርያርክ ዝርእያን ዝጽውዑን ቤተክርስቲያናት ኣብ ሓደ ምምጻእን ዘይተርፍ ጉዳይ ኢዩ። ድሮ እቲ መስርሕ ተጀመሩ እውን ኣሎ። እቲ ምፍሕፋሕ ኣብ ቁጽሪ ሰለስተ ዘሎ ኢዩ ክኸውን። ኣብ መንጎ ንመገብን፡ ንሓቅን ንክርስቲያንን ጠጠው ዝብሉን፡ ኣብ መንጎ ንዓመጽ፡ ንፖለቲካዊ ዕላማ ንክልግሉ ሃይማኖቶም እምነቶም ዝሸጡን ዝኸሓዱን ምእመናን ኢዩ ክኸውን። እዚ ክልተ መንገዲ ከኣ ኣብ ሓደ ዘይቃዶ፡ ተሳንዩ ክኸይዱ ዘይክእል ጉዳይ ኢዩ። እቲ ፖለቲካዊ ስርዓት ዝደልዮ ካብ ሰላም ህውከት፡ ካብ ሓድነት ምፍልይ፡ ስለዝኾነ ነዚ ኣበርቲዑ ይሰርሓሉን ይጉስጉሰሉን ኣሎ።

ብዛዕባ ቤተክርስቲያንን እምነትን ዝምልከት መዓቀኒና ፖለቲካዊ ዘይኮነ፡ ክርስቲያናዊ ሕልና ገዚእና፡ መንገዲ ሓቅን ርትዕን ክንክተል ይገበኣና። እዚ ማለት ከኣ፡ ነቶም ንልዕሊ 15 ዓመት ኣብ ማሕደር ዘሎው ኣቦና፡ ስለ ጥዕነኦም ኣምላኽ ዕድመ ክውስኹም ብምጽላይ፡ ስሞም ብምጽዋዕ፡ ብነጻ ክልቀቑን ናብ ክቡር ቦትኦም ክምለሱ ዝከኣላና ተጽዕኖ ክንገብር ሕልናውን ክርስቲያናዊ ሓላፍነትን ግቡእን ኣሎና። ክንውስን ከሎና ስለ ነብስና ንሕሰብ፡

- 1. ሕልና ጌርካ ሰላም ከውህበካን፡ ደቂስካ ትሓድረሉ ከቕስነካ ዘኸእል ውሳኔ ንክንውስን
- 2. ኣብ እዛ ንግዚኡ፡ ንሓዲር እዋን እንነብረላ ዘላ ምድራዊት ዓለም፡ ንታሪኽና ዘሕብን፡ ንደቅና ዘኹርዕ፡ ሕልናዊ ውሳኔ ንክንውስን
- 3. ካብ ሓጢአት ዘርሕቕ፡ መንገዲ ሓቅን ርትዕን ዓቲርካ፡ መንገዲ ኢዮሱስ ተኸቲልካ፡ ኣብ ጎኒ እቲ ድኹምን ውጽዑን ብምኸን፡ ናብ መንግስተ ሰማያት ዘእቱ ንክንውስን፡

ዘስተብህልን ሕልና ንዘሎዎን ሓጢአት ንዝፈረህ ሰብ እቲ ሓቂ ዝኸወሎ ኮይኑ ኣይስመዓንን። ስለዝኾነ ከኣ፡ ነቲ ብተጽዕኖን ድርኪትን መንግስቲ ዝተገብረ ብስም 5 ፓትርያርክ ዓለማዊ ቅብኣት ክንኩኑኖ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ነቶም መሳርሒ ዝኾኑ ውሉድ-ክህነት ካብ'ቲ ቅዱስ ቦታ ክርሕቑ ናይ ምግባር ክርስቲያናዊ ሓላፍነት ከምዘሎና ከነስተብህል ይግባእ። እንተዘይኮይኑ፡ ንቤተ-ክርስቲያን ምምላስናን፡ ናይ ክርስቲያን ስጉኡን ደሙን ምውሳድና፡ መሊስና ሓጢአት ካብ ምውሳኽ ሓሊፍ ፋይዳ ኣይክህሉዎን ኢዩ። እቲ ዝገርም፡ እቶም ትማሊ ኣብ ከተማ ኣስሎ ኖርወይ 'ኣቦና ኣቡነ ኣንጦንዮስ ኣቦና ኢዮም። ክትብሰሩ ከኣ ናብ ክቡር ቦትኦም ኣብ ውሽጢ 3 ወርሒ ክምለሱ ኢዮም። ቃለይ ከኣ ይኣትወልኩም ኣሎኹ' ዝበሉ ኣቦ፡ ሕጂ ነቲ ክቡር ልብሲ ናይ ኣቦና ኣቡነ-ኣንጦንዮስ ለቢሶም፡ 'እቲ ዝመንዮ ኣምላኽ ስለዝገበረላይ ን ኣምላኽ የመስግኖ' ክብሉ ከሎው ክትሰምዕ ከሎኹ፡ ንኣዳም ገረሞ ኢዩ ዝብሃል። ቃል ምዕጻፍን፡ ክሕደትን ጥልመትን ኣብ ልዕሊ ኣቦና ጥራሕ ዘይኮነ ኣብ ልዕሊ እታ ደጀን ዝኾነት ክብርቲ ቤተክርስቲያን ብኣቡነ ጭሎስ ምክያዱ ኣብ ክንደኦም ሓፈረ። እቲ ኣብ ርእሶም ዝሰቐልዎ ዘውዲ፡ ዘውዲ ናይ ሓጢአት፡

እቲ ኣብ ኢዳም ዝሓዘዎ መስቀል፡ መስቀል ክሕደት፡ እቲ ዝተኸደንዎ ቅዱስ ልብሲ፡ ፈኩስ ጨርቁ፡ እቲ ዝነብዕዎ ንብዓት ከኣ ንብዓት ሓርገጽ ካብ ምዃኑ ሓሊፍ ካልእ ስም ክውሃቦ ኣይክእልን ኢዩ። ኣብነት ናይ ኣቡነ ቄርሎስ እቶም ኣብ ኦስሎ ኖርወይ ዝተዛረቡ'ዶ ወይስ ኣብ ቅድመ ቅብኣቶም መልሓሶም ዝዓጸፉ። በዮናይ መዓቀኒ፡ እዩ 'ኣቦ' ክንብሎም እንክእል። እታ 'ኣቦ' እትብል ረዛን ስም'ከ በዮናይ መዓቀኒ ትግበኣም? ኣዮ፡ ኣቦና ኣቡነ-ኣንጦንዮስ ነዚ ክትርእዩን፡ ክትጉህዩን ኢሉዶ ኣምላኽ ኣጽኒሕኩም? መርገም ናይ ኣቦና፡ ንኩላትናን ንሃገርናን ኣብ ድቕድቕ ዝብል ጸልማት ከምዘእተወና ነስተብህል። ተዋህዶ ክንከውን ብቐዳመነት ክርስትያን ንኹን፡ ክርስትያን ክንከውን ከኣ ብቐዳመነት ሰብ ንኹን። እቲ ሰብ፡ ሰብ ክኸውን ከኣ ሕልና ዘሎዎ ሰብ ክንከውን ይግባእ።

ኣቲም፡ ብሰም መውገዝቲ 5 ኣባላት ሲኖዶስ ትሸቅጡ፡ እቲ መልሲ ናይ ዝተወገዙ ኣቦታት መውገዝቲ፡ መውገዝቲ ክኸውን ኣይክእልን ኢዩ። እቶም 5 ኣባላት ሲኖዶስ ከኣ ንኣቦኣም ዘዮኸበሩ፡ ብደቆምን ብምእመናና ክኸብሩ ኣይጸበዩ። እቲ ናይ ነፍሲወከፍ ኣባላት ውሉደ ክህነትን ምእመንን ውሳኔ፡ ወይ ን ኢየሱስ ምክታል ኢዩ ወይ ከኣ ካብ መንገዲ ኢየሱስ ንዝወጸ ሲኖዶስ ምክታል ኢዩ። እዚ ማለት ከኣ ወይ ንኣምላኽ ምክታልን ምምላኽን ኢዩ ወይ ከኣ ንሲኖዶስ ሲኣልን ምክታልን ምምላኽን ኢዩ። ባዕሉ ኣምላኽና ኢሎዎ ኢዩ- ኣነ መንገዲ ሓቂ ኢዮ። ካልእ ኣማራጺ የለን። መስቀለ ክርስቶስ ኣብ ኢድካ ስለዝዓተርካ፡ ንኢየሱስ ካብ ምግልጋል ንኣቡነ-ቄርሎስን ንሲኖዶስን እያ እተገልግል ትብሉ እንተኾንኩም እታ መስቀል ከይተንድደኩም ዳግማይ ሕሰቡሉ ይብል። ተገላብጦኽ ከይኑ፡ ኣብ ክንዲ ቤተ-ክህነት ኣብነት ትኸነና፡ ብዓለም ክትምከርን ክትመዓድን ኣይምስተገበኣን። ዘመነ ግርግርግ ማይ ንዓቕብ ዝተባህለ ከም'ዚ ምስተረኽበ ኢዩ።

ስለዚ ንሓቂ ንክርስትና ጠጠው እንብል ሰብ ሕልና ተዋህዶ ኣመንቲ እንተኾይና ኣብ ዘዘሎናዮ ከተማ ንድሕነትን ሓድነትን ቤተክርስቲያና ክንሰርሕ ክርስትያናዊ ሓላፍነትና ይግድደና። ምእንቲ ሓድነት ክንሰርሕ ክበሃል እንከሎ፡ እቲ ኣብ 3 ምምሕዳራዊ ሰንሰለት ተመቐቐሉ ዘሎ ኣብ ሓደ ንምምጽኡ፡ ብኢየሱስ ትመሓደር ተጽዕኖ ዘይብላ ሓንቲ ውህድቲ ቤተክርስትያን ንክንመሓደር ምስራሕ ማለት'ዩ። እዚ ማለት ከኣ፡ ክቡር ኣቦና ኣቡነ ኣንጦንዮስ ካብ ዘሎውዎ ማሕደር፡ ነጻ ወዲኣም ከም ፓትርያርክ ክበሩኹን ክቕድሱን ናቅብ ክቡር ቦትኣም ምምላስ ማለት'ዩ። እንተዘይኮይኑ፡ ነቶም ቃሎም ዝዓጸፉ፡ መሳርሒ ፖለቲካውያን መላኽቲ ክኾኑ ዝመረጹ፡ ካብ መንገዲ ክርስቶስ ዝተኣለዩ፡ ኣቡነ ቄርሎስን 4 ኣባላት ሲኖዶስን፡ ዘራኽሱ ውሉደ ክህነትን ምክታል ግን ንሕልናኻ ዘዮኸበን፡ ንታሪኽካ ዘዮሕብን ካብ መንግስተ-ሰማያት ዘርሕቑ፡ ሓጢኣት ምምራጽ ምዃኑ ከነስተብህል ኣምላኽ ኣእምሮ ይዓድላና።

ኣማኒ ስለ ሓልዮት ቤተክርስትያን

ተስፋዮሱስ ገብረዮሱስ

ሃገረ-ኣመሪካ

6/17/2021